QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

IMĦALLEF

Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)

Illum, 9 ta' Marzu 2023

Rikors Numru: 168/2021/2 AL
Fl-ismijiet:

A B C

vs

D C

(Att taz-Zwieġ bin-Numru Progressiv 2235/1996)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors tal-konvenuta D C ta' nhar it-23 ta' Novembru 2022, li permezz tiegħu ppremettiet:[1]

[1] Fol. 2.

Illi pendenti bejn il-partijiet hemm il-proceduri gudizzjarji odjerni ntizi sabiex tkun ippronunzjata s-separazzjoni personali tal-partijiet filwaqt ukoll li tigi tterminata l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejniethom, fost talbiet ohrajn.

Illi z-zwieg tal-partijiet tfarrak irrimedjabbilment u s'intendi hija m'ghandha l-ebda vizibilita' u/jew kontroll tal-obbligi li qieghed jassumi l-intimat.

Illi minbarra dan, illum l-esponenti tixtieq tkun f'posizzjoni li tamministra ahjar l-assi taghha in vista' tal-fatt li l-partijiet stabbilew hajja ndipendenti minn xulxin snin ilu.

Illi l-esponenti tixtieq li tkun f'posizzjoni tfaddal ghal rasha u jkollha s-serhan tal-mohh fir-rigward tal-amministrazzjoni tad-dhul taghha u jekk ikun hemm il-htiega, tixtieq ukoll tkun f'poiszzjoni tiehu self bankarju li tkun responsabbli ghalih hi biss anke peress li ilha snin tiehu hsieb il-htigijiet tal-ulied wehidha.

Illi filwaqt li mghandha l-ebda informazzjoni dwar x'qieghed jaghmel zewgha fir-rigward tad-dhul tieghu, hija tiddikjara li hi mpjegata u essendo li d-dhul taghhom huwa amministrat indipendentament minn xulxin, huma ilhom snin ormai f'sitwazzjoni fejn had ma jiddepend minn haddiehor fiz-zwieg – la finanzjarjament u anqas mod iehor.

Illi ghalhekk ma hemm l-ebda raguni ghalfejn il-komunjoni tal-akkwisti ghandha tissussisti bejniethom.

Ghaldaqstant l-esponenti, prevja li t-talbiet f'din il-kawza jkomplu jinstemghu u jigu decizi fi stadju ulterjuri, ghar-ragunijiet premessi u ohrajn titlob illi dina l-Onorabbli Qorti joggobha tiddikjara:

1. *It-terminazzjoni mmedjata tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet;*

2. *Illi r-regim applikabbli bejn il-partijiet minn issa 'quddiem ghandu jkun dak tas-separazzjoni tal-assi;*

Salv kull provvediment iehor xieraq u opportun.

Rat id-digriet tal-Qorti datat l-24 ta' Novembru 2022, fejn ġiet ordnata n-notifika tal-atti lill-attur bil-fakolta' li jwieġeb permezz ta' risposta entro ħamest' (5) ijiem utli minn dakinhar tan-notifika;

Rat li r-rikors ta' D C flimkien mad-digriet tal-Qorti ġew debitament notifikati lill-konvenut nhar it-30 ta' Diċembru 2022;

Rat id-digriet tal-Qorti datat 12 ta' Jannar 2023, fejn il-Qorti rat illi minkejja li l-attur ġie debitament notifikat skont il-liġi bir-rikors tal-konvenut, dan naqas milli jipprezenta risposta u b'hekk ħalliet ir-rikors għas-sentenza;

Rat l-atti proċesswali kollha;

Rat illi r-rikors tħalla għal-lum għas-sentenza.

Ikkunsidrat:

KONSIDERAZZJONIJIET:

1. L-Azzjoni Odjerna:

Il-Qorti għandha quddiemha talba min-naħa tal-konvenuta D C sabiex pendenti l-kawża bejn il-partijiet tiġi xolta l-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejniethom, hekk kif tisħaq illi *"tixtieq tkun f'posizzjoni li tamministra ahjar l-assi taghha in vista' tal-fatt li l-partijiet stabbilew hajja ndipendenti minn xulxin snin ilu. (...) li m'ghandha l-ebda informazzjoni dwar x'qieghed jaghmel zewgha fir-rigward tad-dhul tieghu, hija tiddikjara li hi mpjegata u essendo li d-dhul taghhom huwa amministrat indipendentament minn xulxin, huma ilhom snin ormai f'sitwazzjoni fejn had ma jiddepend minn haddiehor fiz-zwieg – la finanzjarjament u anqas mod iehor"*. Min-naħa l-oħra, l-attur ma ppreżentax risposta entro t-terminu stabbilit minn din il-Qorti.

2. Prinċipji Legali:

F'dan l-istadju l-Qorti tagħmel referenza għall-Artikolu 55 subinċiż 1 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta li jagħtiha l-fakolta' li f'kull żmien matul is-

smiegħ tal-kawża ta' firda personali, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taħt amministrazzjoni separata. L-istess Qorti trid neċessarjament tevalwa jekk xi waħda mill-partijiet tkunx ser tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda u dan *ai termini* tal-Artikolu 55(4) tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta.

Artikolu 55 tal-Kodiċi Ċivili jipprovdi s-segwenti:

"(1) Il-qorti tista', f'kull żmien matul is-smigħ tal-kawża ta' firda, fuq talba ta' wieħed jew l-oħra mill-miżżewġin, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-miżżewġin.

(2) L-ordni tal-waqfien tal-komunjoni kif imsemmi fis-subartikolu (1) għandha tingħata b'sentenza li minnha kull parti jkollha l-jedd illi tappella mingħajr ma jkun hemm ebda ħtieġa ta' permess tal-qorti għal dan.

(3) L-ordni ta' waqfien tkun tgħodd bejn il-miżżewġin minn dakinhar tas-sentenza tal-appell jew, jekk ma jsirx appell, minn dakinhar illi jgħaddi ż-żmien imħolli għall-appell, u tibqa' tgħodd ukoll jekk il-kawża ta' firda ma titkompliex.

(4) Qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni kif provdut f'dan l-artikolu, il-qorti għandha tqis jekk xi parti tkunx sejra tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.

(5) L-ordni ta' waqfien taħt dan l-artikolu għandha, a spejjeż tal-parti li tkun talbet dak il-waqfien, tkun notifikata lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku u dik l-ordni għandu jkollha effett daqs li kieku l-waqfien talkomunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata sar b'att pubbliku.

(6) Sakemm il-qorti, fid-diskrezzjoni tagħha, fuq it-talba ta' waħda mill-partijiet, ma tkunx ordnat il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn ilpartijiet fil-bidu tal-kawża ta' firda, meta tagħti s-sentenza tal-firda, il-qorti għandha tordna li l-komunjoni tal-akkwisti jew il-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li jkun hemm bejn il-partijiet tispiċċa mill-jum li fih is-sentenza tkun finali u konkluživa.

(7) Il-qorti tista' iżda, meta fil-fehma tagħha ċ-ċirkostanzi hekk jeħtieġu, tordna li beni li jkunu parti mill-komunjoni ma jinqasmux qabel ma jgħaddi dak iż-żmien wara li tispiċċa l-komunjoni li tista' fl-ordni tistabbilixxi.

(8) Kull ordni mogħti mill-qorti skont is-subartikolu (7), jista', għal raġuni tajba, jinbidel jew ikun revokat mill-qorti."

In sinteżi, l-iskop tal-Artikolu 55 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta jiġi delinejat fis-sentenza fl-ismijiet **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi**,[2] fejn ġie mgħallem illi: *"In tema legali jinghad illi l-Artikolu 55 tal-Kap. 16 li fuqha hija bbazata t-talba attrici, jaghti l-fakolta' lil parti jew ohra li "f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda titlob il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taht amministrazzjoni separata li tkun tezisti bejn il-konjugi…….t-talba għall-waqfien m'ghandiex tinghata jekk parti tkun ser issofri "pregudizzju mhux proporzjonat". Inoltre, l-oneru tal-prova ta' dan ir-rekwizit jirrisjedi fuq min qed jallegah, skont il-principju incumbit ei qui dicit non ei qui negat."*

Dan kompla jiġi kkonfermat riċentament fis-sentenza fl-ismijiet **D Pisani vs Joseph Pisani**,[3] fejn il-Qorti tal-Appell kompliet tirriafferma illi *"dak li trid il-ligi huwa li kull parti pendenti l-proceduri tas-separazzjoni jkollha l-fakolta` li jekk trid tista' titlob il-waqfien tal-komunjoni u li din it-talba m'ghandhiex tintlaqa' biss jekk il-Qorti tara li bil-waqfien tal-komunjoni parti jew ohra tkun ser issofri pregudizzju mhux proporzjonat. Ghalhekk dak li hu sostanzjalment relevanti huwa d-dritt moghti lill-parti biex jaghmel talba simili u li tali talba ma tintlaqax jekk fic-cirkostanzi tal-kaz il-waqfien ser jikkaguna pregudizzju mhux proporzjonat lil parti l-ohra".*

Il-Qorti tagħmel ukoll referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Dorianne Sammut vs Charles Sammut**,[4] fejn kompla jiġi affermat illi: *"Fi kliem iehor il-pregudizzju irid ikun sproporzjonat fis-sens li mhux kull pregudizzju jaghti lok ghal cahda ghat-talba in kwistjoni. Huwa evidenti ukoll li l-ghan tal-legislatur, certament konxju kemm jistghu jitwalu vertenzi simili, kien li tieqaf kemm jista' jkun malajr il-komunjoni tal-akkwisti biex ghall-inqas f'dan l-aspett, il-partijiet ikunu jistghu ikomplu jghixu hajjithom separatament gialadarba l-konvivenza bejniethom*

[2] Deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar it-28 ta' Marzu 2014.
[3] Deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar il-24 ta' Ottubru 2019.
[4] Deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar il-31 ta' Mejju 2019.

mhijiex aktar possibli. L-appellanti gia kellha erba' snin qabel id-decizjoni appellata (u issa sitt snin) biex tressaq il-provi taghha u din il-Qorti hija konsapevoli ukoll ta' kemm idumu ghaddejjin dawn il-vertenzi hafna drabi minhabba lusingar tal-partijiet biex iressqu l-provi kollha taghhom".

3. Applikazzjoni tal-Prinċipji Legali għal Każ Odjern:

Il-Qorti hija marbuta permezz tal-Artikolu 55 subinċiż 4 tal-Kodiċi Ċivili li, qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti, hija għandha teżamina u tara jekk xi parti jew oħra tkunx sejra tbati xi preġudizzju mhux proporzjonat b'tali waqfien pendenti l-kawża.

Fil-każ odjern, il-Qorti tara illi għat-talba tal-konvenuta għall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti, l-attur kellu kull fakolta' illi jressaq risposta entro t-terminu stabbilit minn din il-Qorti fejn jelenka l-oġġezzjonijiet tiegħu u *di piu'* jeżebixxi kull prova neċessarja sabiex jikkorrabora l-allegat preġudizzju sproporzjonat. Madanakollu, l-konvenut naqas milli jagħmel dan u b'hekk f'għajnejn din il-Qorti ma jidhirx li hemm oġġezzjoni għat-talba kif dedotta mill-konvenuta.

Għal kull buon fini u f'dan il-kuntest, il-Qorti rat illi fir-rikors promotur, l-attur stess li talab it-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti, u b'hekk il-Qorti tifhemmili huwa ma għandu l-ebda problema *per se* illi tiġi tterminata l-komunjoni tal-akkwisti viġenti bejn il-partijiet. Magħdud ma' dan u fin-nuqqas ta' dikjarazzjoni ta' oġġezzjoni għat-talba kif dedotta u provi dwar kwalunkwe preġudizzju sproporzjonat li jista' jiġi soffert, il-Qorti tara li t-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti f'dan l-istadju ser tkun ta' benefiċċju għaż-żewġ partijiet. Għalhekk, il-Qorti hi tal-fehma li effettivament jekk il-Qorti tilqa' t-talbiet tal-konvenuta ebda mill-partijiet mhu ser isofri xi preġudizzju mhux proporzjonat. Fi kwalunkwe każ, il-Qorti tfakkar illi jekk talba għall-waqfien tar-reġim tal-komunjoni tal-akkwisti tiġi akkolta u b'hekk dan ir-reġim jiġi tterminat matul is-smigħ tal-kawża għall-firda personali, kull parti jibqala' d-dritt li ttella' l-provi rigward l-assi, kemm dawk parafernali u kif ukoll dawk appartenenti lill-komunjoni tal-akkwisti, stante illi *"il-waqfien tal-komunjoni jirreferi ghall-futur u mhux ghal dawk l-assi li diga' dahlu u qedghin fil-komunjoni anke jekk ad*

insaputa tal-attrici" u dan kif ġie mgħallem fis-sentenza fl-ismijiet **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell**.[5]

In vista tal-premess, il-Qorti ma tarax li ma għandhiex ma tilqax it-talbiet kif dedotti mill-konvenuta fir-rikors tagħha tat-23 ta' Novembru 2022.

DEĊIDE:

GĦALDAQSTANT u fir-rigward tar-rikors odjern, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' it-talbiet tal-konvenuta u tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet b'mod immedjat u dana ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kodiċi Ċivili, b'dana illi r-reġim matrimonjali li għandu japplika bejn il-partijiet mill-ġurnata li din is-sentenza tgħaddi in ġudikat huwa dak tas-separazzjoni tal-beni; tordna ukoll lir-Reġistratur tal-Qrati sabiex fi żmien ġimgħa minn mindu din is-sentenza preliminari tgħaddi in ġudikat, javża lid-Direttur tar-Registru Pubbliku bl-istess sentenza sabiex ikun jista' jirreġistraha ai termini tal-Artikolu 55 subinċiż 5 tal-Kodiċi Ċivili.

L-ispejjeż ta' din is-sentenza *in parte* jibqgħu riżervati għall-ġudizzju finali.

[5] Deċiża mill-Qorti tal-Appell nhar it-30 ta' Ottubru 2015.